

Abstrakt

Právní úprava ochrany národních parků v ČR a Německu

Územní ochrana patří mezi nejdůležitější nástroje ochrany přírody. Kategorie území s označením národní park se počítá k jejím tradičním institutům. Přesto je diskuze o národních parcích stále velmi živá. Toto téma je v České republice aktuální i díky přípravám nového zákona pro již existující Národní park Šumava, který je zároveň největším českým národním parkem.

Předkládaná práce srovnává právní úpravu pro národní parky v ČR a Německu. Jejím cílem je mimo jiné z této komparace vyvodit závěry nad možnými změnami de lege ferenda. Práce se věnuje všem českým národním parkům (České Švýcarsko, Krkonošský, Podyjí, Šumava). Ačkoliv v Německu tvoří základ úpravy spolkový zákon o ochraně přírody (Bundesnaturschutzgesetz – BNatSchG), důležitou prováděcí roli v této oblasti stále hraje zemské právo. V práci jsou jako příklady blíže sledovány zemské úpravy pro tři z celkem čtrnácti německých národních parků: NP Bavorský les (Bavorsko), NP Müritz (Meklenbursko–Přední Pomořany) a NP Saské Švýcarsko (Sasko).

V úvodních kapitolách je popsán historický vývoj kategorie „národní park“ a jsou zde také představeny výše uvedené národní parky. Jako prostředek pro mezinárodní srovnání byla vytvořena Světovým svazem ochrany přírody (IUCN) kategorizace chráněných území podle managementu. Proto práce v další kapitole přibližuje, jak je národní park definován podle tohoto systému, a zkoumá i otázku relevance kritérií IUCN z pohledu práva. Vnitrostátní ochrana přírody je výrazně ovlivněna mezinárodním právem veřejným a zejména pak evropským unijním právem. Práce proto představuje nejdůležitější mezinárodní úmluvy. V případě unijního práva se zaměřuje na systém Natura 2000, který se ukazuje jako velice účinný nástroj územní ochrany, a na jeho souvislosti s národními parky.

Před samotnou komparací vnitrostátního práva práce věnuje pozornost jeho historickému vývoji a pramenům platné právní úpravy. Vlastní komparace se skládá ze sedmi kapitol, které se zabývají nejdůležitějšími oblastmi úpravy pro národní parky: Definování národního parku podle vnitrostátních právních norem (zejména jaké

charakteristiky musí dané území mít, co je posláním a cílem národních parků a kdo a jakou formou je vyhlašuje), zákazy a jiná omezení lidských aktivit sloužící ochraně národního parku, členění území národního parku do zón a jejich režim, úprava lesního hospodaření a myslivosti (zejména odchylky od běžných předpisů pro lesní hospodaření a myslivost), plány péče a jiné plánovací nástroje, instituce zajišťující správu národních parků a zapojení různých zájmových skupin do řešení otázek týkajících se národního parku.

Závěry práce shrnují nejdůležitější výsledky komparace a z toho vyplývající návrhy na změny v českých právních předpisech. Ty se týkají např. přesnější formulace poslání či cílů českých národních parků. Ukazuje se totiž, že i při téměř shodně znějících předpisech je možné české parky spravovat jak v kategorii II, tak v kategorii V podle IUCN, ačkoliv obě mají různé managementové cíle. Zde mohou být inspirativní formulace použité v německém spolkovém zákoně o ochraně přírody. Práce dále kromě jiného doporučuje vytváření zón podle managementu, větší odchylky od předpisů lesního a mysliveckého práva či některé změny v radách národních parků.